

θελα συντάξει υπόμνημά τι ἵνα τὸ παρουσιάσω εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν.

— Ἄριστα, ἔχω τὸ εὐτύχημα νὰ ἦμαι δεκτὸς εἰς τὰς συναναστροφὰς αὐτοῦ. Κύριέ μου, σὰ; εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλὴν σας συμβουλήν.

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὸν καυχηματίαν αὐτὸν κύριον τοῦ ὁποῖου πολλοὺς ὁμοίους εὐρίσκομεν παρ' ἡμῖν, διότι ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ φαινόμεθα ἄνθρωποι μὲ σημασίαν μᾶς ὡθεὶ πάντοτε σχεδὸν εἰς ἄτοπα καὶ γελοῖα, καὶ ἄς ἐπανελέθωμεν εἰς τὰ περὶ θεάτρου. Οὔτε ἡ διαίρεσις, οὔτε ὁ στολισμὸς, οὔτε ἡ μουσικὴ τούτου μὲ ἤρσαν πολὺ. Ἐν τούτοις εἶναι κομψότητος ἴδιον τοῦ ν' ἀπουσρεταί τις πρὸ τοῦ τέλους τοῦ δράματος, καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὕπνου. μὲ κατέπεισε νὰ συμμορφωθῶ κ' ἐγὼ πρὸς τὸ ἔθιμον τοῦτο. Καθ' ὁδὸν μ' ἐπλησίασε γυνὴ τις ἐπαίτης, φοροῦσα ῥάκη καὶ πέτασον. Τῆς ἔδωκα μίαν πένναν, καὶ ἄρου ἤν ἔθεσεν εἰς τὸ κόλπον τῆς, ἔτεινε πάλιν τὴν χεῖρα, ὅπου ἔρριψα καὶ ἕτερον νόμισμα. Ἄλλα τοῦτο ἐπανελήφθη τοσάκις καὶ μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς, ὥστε μ' ἐδίασε μέχρι τέλους νὰ ὑποκριθῶ ὅτι ὀργίζομαι καὶ νὰ τὴν ἀποδιώξω μετ' ἀπειλῶν.

Τοιοῦτοτρόπως ἀποδιώκεται ἀπὸ τῆς καρδίας ἡ συμπάθεια. Ἄλλὰ ἡ ἐπιμονὴ αὕτη μ' ἀπέδειξε πρὸς τούτοις, ὅτι οἱ ἐλεήμονες διαβάται εἶναι σπάνιοι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ πτωχὴ αὕτη ἐπιτυχοῦσα ἕνα, ἐζήτει ν' ἀποζημιωθῆ διὰ τὴν ἀσπλαγγίαν ὄλων τῶν ἄλλων. Πλὴν καὶ ἡ ἐπαιτεία ἐνεργεῖται ἐν Λονδίῳ μὲ τρομακτικὸν τρόπον. Εἰς ἕκαστον βῆμά σας ἀπαντᾶτε ὄντα, τείνοντα ἡμῖν τὰς χεῖρας, ὄντα τοσοῦτον ἐρρακωμένα, τοσοῦτον φρικώδη ἐν τῇ πτωχείᾳ καὶ ἀθλιότητι αὐτῶν, ὥς ἡ ψυχὴ ἡμῶν συγκινεῖται ἅμα καὶ φρίττει. Καὶ ὅμως ἡ εὐποιία ὑπάρχει ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνεπτυγμένη ὅσον οὐδαμοῦ ἄλλαχού, καὶ καθέκαστην ἰδρύνεται πτωχοκομεῖα καὶ ἄλλα ἀγαθοεργὰ κατοστήματα. Τί πρέπει λοιπὸν ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν; ὅτι ἡ κοινωνικὴ διοργάνωσις ἐν Ἀγγλίᾳ πραγματοποιεῖ τὴν δημοσίαν εὐμερίαν ἀντὶ σκληρῶν ἀντιδόσεων (compensations). Αὕξει δὲ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν τῆς ἀθλιότητος ταύτης ἡ τῶν ἐργατῶν συνοικίσις εἰς τὰς αὐτὰς οἰκίας, ὁδοὺς, συνοικίας. Ἐκεῖ, ἐλλειπούσης τῆς ἐπαγρυπνήσεως, τὸ μίasma τῆς μιμησεως, καὶ ἡ ῥαθυμία γεννῶσι τὴν ἀφροντίαν. Ἡ ἀκαθαρσία ἐπιτωροῦται καὶ καθίσταται κολλητικὴ δολέκληρος λαὸς φιλοτιμεῖται νὰ ἔρπη εἰς τὸν βόρβορον καὶ τὴν ἀσωτείαν, τοσοῦτον ὥστε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀντὶ πάσης αἰδοῦς, φιλοτιμοῦνται μᾶλλον τὶς αὐτῶν νὰ φανῆ κυνικώτερος.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ Β',

Ο ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΣ.

Πλησίον τῆς μεγαλοπρεποῦς μητροπόλεως τοῦ Βούργου παράκειται μικρὸν τι ἐργαστήριον, ἐξ οὗ, πρῶταν τινὰ ψυχρὰν τοῦ Ἰανουαρίου 1651 ἐξήρχε-

το νεανίας τις ἰσπανὸς, τὸ προσωποῦν ἔχων ὠχρὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς διαπύρους· τὸ δὲ βάδισμα μεγαλοπρεπές, καίτοι φέρων πεπαλαιωμένον μανδύαν. . . Φθάσας εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν καὶ βασιλικὸν παλάτιον, ὅπου οἱ φύλακες δὲν τὸν ἄφρασαν νὰ εἰσέλθῃ,

— Πηγαίνετε ν' ἀναγγείλετε, τοῖς εἶπε μεγαλοπρεπῶς, εἰς τὸν δὸν Ζουὰν Β'. τὸν Αὐστριακὸν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως μας Φιλίππου Δ'. εἰς τὸν Μέγαν Ἡγούμενον τῆς Καστιλλίας. ὅτι τέκνον τι τῆς Μαρίας Καλδερόνης ζητεῖ ἀκράσιν.

Μετ' ὀλίγον, πραγματικῶς, αἱ θύραι ἠνεώχθησαν, καὶ δύο δορυφόροι ἔφερον τὸν νεανίαν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ πρίγκηπος.

Ὁ φυσικὸς υἱὸς τοῦ Φιλίππου Δ', ἡπερήφανος νεανίας εἰκοσιδύο ἐτῶν, περιβεβλημένος ὄλα του τὰ παράσημα καὶ ὄλας του τὰς ταινίας δὲν ἐδυνήθη νὰ θεωρήσῃ χωρὶς συγκίνησιν τὸν ἀγνωστον, ἄκραν ἔχοντα μετ' αὐτοῦ ὁμοίότητα.

— Εἶσθε τῷ ὄντι, τῷ εἶπεν, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας Καλδερόνης;

— Πρὸ ὀλίγου ἀνεκάλυψε τοῦτο ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσῆς Τριάς, δεικνύων ἐγγράφα ἀποδεικτικὰ τούτου.

— Ναί! ναί! ἐπανελάβεν ὁ Δὸν Ζουὰν, εἰμεθα ἀδελφοὶ ἐκ μητρός. Τὶς εἶσθε δέ, ἄλλως, καὶ τί θέλετε;

— Δὲν εἶμαι τίποτε, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι κἀτι. Ὁ πατήρ μου δὲν μ' ἄφησε ἄλλην κατάστασιν παρὰ γραφίδας. . . Ὁ ἀδελφὸς τῆς Ὑψηλότητός σας θὰ ἐπρωτίμα θέσιν τινὰ εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ πρίγκηψ κατεμέτρησε διὰ τοῦ βλέμματος τὸν Ἰωσῆν καὶ ἐμάντευσεν ὅτι ἦτον ὀκνηρὸς τις, ὅστις ἤθελε νὰ ὠφελῆθῃ τῆς γεννησεώς του.

— Πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃς τὴν ἐπιστήμην τοῦ πατρός σου, εἶπε ψυχρῶς, ὡς ἐξέκολουθῶ κ' ἐγὼ τὴν τοῦ ἐδικοῦ μου. Ζωγραφίζω ἐπὶ τοῦ φαρφουρίου εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς μου. Ἐρχοῦ ἐδῶ καθ' ἑκάστην πρῶταν, θέλω σὲ διδάσκει, καὶ θέλεις γείνει μέγας καλλιτέχνης, ἐν ᾧ ἐγὼ θέλω γίνεσθαι μέγας στρατηγός.

— Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔστρεψε τὰ νῶτα, ἀφίπων τὸν ἀδελφόν του ἐκπληκτον.

Ἡ Μαρία Καλδερόνα ἦτο θεατρίστριά τις, ἣτις ἐξηγόρασεν ἐν μοναστηρίῳ διὰ διου ἁγιωσύνης, τὰς ἀποπλανήσεις τῆς νεότητός της.

Ὁ δὸν Ζουὰν ὁ αὐστριακὸς, ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρός του, ἔλαβεν ἐπίσημότητα ἐν Εὐρώπῃ. Ἀρχιστράτηγος τῆς Καστιλλίας, ἐν Ἰταλίᾳ, ἠδραγάθησεν ἀνακτιήσας κατὰ πρῶτον τὴν Νεάπολιν, ἀπὸ τὸν δοῦκα τῆς Γύζης καὶ τὸν περίφημον Μαζανιέλλον. Ἦτο δὲ ἤδη τοσοῦτῃ δημοτικὸς ἐν Ἰσπανίᾳ ὥστε ἀντεστάθμισε τὴν ἐπιβρόχην τῆς βασιλείσεως Μαρτάνως, καὶ τὴν ἀνησύχει διὰ τὸν ἀσθενῆ αὐτῆς υἱὸν, τὸν Κάρολον Β'.

Ὁ Ἰωσῆς Τριάς, κάλλιστα κριθεὶς ὑπὸ τοῦ Δὸν Ζουὰν, ἦτον ἐκ τῶν ὑπερῆφάνων ἐκείνων καὶ ἀνευ ἀνδρείας ἀνθρώπων, ὁποῖους ἀπαντᾶ τις πλείους σήμερον, εἰτινες λησμονοῦν ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι πάλη τις διηνεχῆς, εἰτινες νομίζουσι ὅτι δύνανται νὰ προαχθῶσιν ἀνευ ἐργασίας, καὶ εἰτινες, τέλος, εὐρίσκουν τὴν κοινωνίαν ἀποτρόπαιον, ἐὰν αὕτη δὲν τοῖς παρέχει ἑτοιμα δεῖπνα. Ἐὰν οὗτος ἐζῆ τῷ 1851, ἤθελεν ἐπιθυμήσει τὴν διοργάνω-

σιν τῆς ἐργασίας, διὰ νὰ ἦναι βέβαιος ὅτι δὲν θέλει πράττει τίποτε. Ἐνοεῖτε τὸν θρίαμβόν του, ὅτε ἀπεκάλυψε τὸ μουσικὸν τῆς γεννήσεώς του! Ἐνόμισεν αὐτὸν πάραυτα μεγίστωνα τῆς Ἰσπανίας. Ἐδέχθη μολτατούτα γὰ λάβῃ μαθήματα παρὰ τοῦ βασιλικοῦ ἀδελφοῦ του, ἐλπίζων νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν του, διὰ τῆς πλαγίας ταύτης ὁδοῦ.

Τὴν ἐπαύριον λοιπὸν ἦλθε, φέρων μεθ' αὐτοῦ καὶ τὸν δοκιβαντα.

— Ἄς ἰδῶμεν τί γνωρίζεις νὰ κάμῃς, τῷ εἶπεν ὁ πρίγκηψ, δίδων εἰς αὐτὸν ἀνθοδέσμη, διὰ νὰ τὴν ζωγραφίσῃ ἐπὶ τοῦ φαρφουρίου. Δι' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν θὰ πληρωθῆς ἑκατὸν ριάλια, ἐὰν ἐκτελεσθῇ καλῶς.

Ὁ Ἰωσήσ ἐσχεδίασε βραδέως σχέδιόν τι ἀνευ ἀποτελέσματος.

— Δὲν εἶναι τοῦτο! ἀνεκράξεν ὁ Δὸν Ζουάν, δισσὶς ἔρριψε τὰς ἐπισήμους ἐπιστολάς καὶ ἔλαβε τὴν γραφίδα. Ἐχάραξε δὲ εἰς ὀλίγων λεπτῶν διάστημα ἀξιοθαύμαστον ἀνθοδέσμη, τοῦ Τριαῖζ θεωροῦντος ἐν ἐκστάσει μεγίστη.

— Ἴδου πῶς ἐργάζονται! ἐπρόσθεσεν ὁ πρίγκηψ. Ἐλθὲ, ὅταν κάμῃς καὶ οὐ τοιαύτην ἐργασίαν.

Ὁ Ἰωσήσ ἐνεφανίσθη τὴν τρίτην ἡμέραν. Τὸ σκιαγραφημά του ἦτο πάντοτε μέτριον. Ὁ Δὸν Ζουάν τὸ ἔκαμε καὶ πάλιν. Μετ' ὀλίγον τὸ ἀγγεῖον, τὸ φθαρὲν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ καὶ ἀνασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὅστις ἐπλήρωσε τὰ ἑκατὸν ριάλια, εἶχεν ἀποπερατωθῆ. Ὁ Ἰωσήσ, ὡς συμβαίνει, ὅτε τις συνεργάζεται μετ' ἄλλου, οἰκαιοποιήθη ὅλην τὴν ἐργασίαν, ἔκρινεν ὅτι ὁ πρίγκηψ εἶχε διορθώσει ὀλίγα τινα, ὅτι τὰ ἔφθειρε μάλιστα, καὶ ἦτον ἔτοιμος ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου.

Τὸ ἀγγεῖον καὶ πολλὰ ἄλλα, λαβόντα φήμην τινα εἰς Βούργον, ἔδωσαν αἰτίαν εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ἀρίστην ἐμπειροπράξιμον, νὰ παρακαλέσῃ τὸν δὸν Ζουάν νὰ παραγγεῖλῃ εἰς τὸν προστατευόμενόν του ἐπιτραπέσιον δίσκον χιλίων διστήλων.

— Ἐχεις δύο μῆνας δι' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, τῷ εἶπεν ὁ πρίγκηψ, ἐργάσου μετ' προσοχῆν, ὡς σοὶ ἔδειξα καὶ κατὰ τὸ σχέδιόν μου. ἐγὼ δὲ θέλω ὑποτάξαι εἰς τὸ διάστημα τοῦτο τὴν Καταλονίαν.

Καὶ ὁ μὲν Δὸν Ζουάν ἐπανῆλθε νικητὴς μετὰ τὴν παράλευσιν τῶν δύο μηνῶν. Ὁ δὲ Ἰωσήσ παρέδωκεν ζωγράφημά τι, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχον ἀξίαν. Ὁ πρίγκηψ ἐπαρουσίασεν αὐτὸ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον, παρόντος καὶ τοῦ Ἰωσή, ἀλλὰ προσθέτων εἰς αὐτὸ καὶ δευτέρον τι δίσκιμα ἀξιοθαύμαστον, πρὸς μεγίστην ἐκπληξιν τοῦ Τριαῖζ.

— Ὁ Καλλιτέχνης μας, εἶπεν εἰς τὸν ἀρχιερέα, ἔκαμα δύο ἔργα. Ποῖον ἐκλέγετε ἢ Πανιερότης Σας; — Θέλετε νὰ δοκιμάσετε τὴν φιλοκαλίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ ζηλωτὴς μειδιῶν. Αὐτὸ εἶναι χυδαῖον ἔργον, ἐν ᾧ ἐκεῖνο εἶναι ἀριστούργημα.

Καὶ ἔλαβε τὸν δευτέρον δίσκον, προσκαλῶν τὸν Τριαῖζ νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του.

Τότε ὁ πρίγκηψ ἔγραψε κάτωθεν τοῦ ἀριστοτεχνήματος: *Don Zouar, el Austriaco*. ἐπειδὴ, πραγματικῶς, τὸ ἔργον ἦτον αὐτοῦ. Τὸ εἶχε τελειώσει μετὰ ξὺ δύο μαχῶν.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐξεπλάγη, ὁ Κ. Ἰωσήσ ἔμεινεν ἐκθαμβος καὶ ἀμηχανῶν.

— Τοῦτο εἶναι τὸ τελευταῖόν μου μάθημα, τῷ εἶπεν ὁ δὸν Ζουάν. Σοὶ ἀφίνω τὰ χίλια διστήλα· ἀλλὰ διὰ νὰ ἦσαι ἀξίος νὰ ζῆς ὡς πρίγκηψ, ἐργάζου καὶ ὡς πρίγκηψ.

Πλὴν καὶ τὸ μάθημα τοῦτο ἔγεινεν ἐπὶ ματαίῳ, ὡς καὶ τὰ λοιπά! Ὁ ἀδιόρθωτος Τριαῖζ δὲν ἔκαμε κἄν ἐν ἔργον ἀξιόλογον καὶ ἐζήτε μέχρι τέλους διὰ τῆς εὐφρίας τοῦ βασιλικοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις συλλυπούμενος αὐτὸν, ἀπετελείωνε καὶ καθεξῆς τὰς ἐργασίας του, αἰτινες ἐπροξένουν εἰς τὸν ὀκνηρὸν τιμῆν.

Ἄλλ' ἡ ἱστορία, ἐκθειάζουσα μόνον τὸν ἀξίον ἐκθειασμοῦ ἄνδρα, ἐλησμόνησε τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωσή καὶ ὁ Καρβένιος ἐβεβαίωσεν ὅτι, « ἂν ὁ δὸν Ζουάν δὲν ἐγεννᾶτο ὑπὸ βασιλικὸν διάδημα, ἦθελε δυνηθῆ νὰ ζῆσῃ βασιλικῶς ἐκ μόνου τοῦ προῖόντος τῆς γραφίδος του. »

Ἦττον εὐτυχῆς ὡς στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς, ἠτήθη ὑπὸ τοῦ Τουρένου εἰς τὰς Δύνας (Dunes), ὑπὸ τῶν Πορτογάλων εἰς Ἑστρέμος, καὶ εἰς τὸ τοῦ πατρὸς Νιτάρδου εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀντιβασιλείας. Γενόμενος, τέλος, πρωτοπουργὸς τοῦ ἀδελφοῦ του Καρέλου Β', ὑπέκυψεν, ἀναδεχθεὶς τὸ μέγα ἔργον τοῦ ν' ἀνυψώσῃ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ἐτάρῃ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Βούργου, ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς τάφου, ἀξίου καὶ τοῦ καλλιτέχνου καὶ τοῦ πρίγκηπος.

Μετὰφρ. Π. Η.

ἨΘΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

Η. ΚΛΕΜΕΝΤΙΝΗ.

« Δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἐν γένει τὴν εὐτυχίαν οὔτε πολὺ ὑψηλὰ, οὔτε πολὺ μακρὰν ἡμῶν. Ἡ εὐτυχία εἶναι πάντοτε πλησίον μας, εἰς τὴν κοινωνικὴν τάξιν ἐν ἣ ἄνωθεν ἐκλήθημεν, ἐὰν ἠξεύρωμεν νὰ τὴν βελτιώμεν διὰ τῆς καρτερίας μας, ἀντὶ νὰ τὴν καταστρέψωμεν διὰ τῆς ὑπεροφίας μας. »

Οὕτως ὠμίλει ὁ γέρον Ἰερώνυμος πρὸς τοὺς ἐκγόνους του, συνηγμένους κύκλω αὐτοῦ περὶ τὴν ἐστίαν, κατὰ τινα χειμερινὴν ἐσπέραν.

« Εἶναι ἀναμφισβήτητος καὶ καταφανὴς ἀλήθεια τοῦτο, φίλοι μου, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον, βλέπων τοὺς νέους ἀκροατὰς του, σείοντας τὴν κεφαλὴν μετ' ἄφορον ἀμφιβολίας, καὶ ἂν διὰ πολλοὺς ἐξ ὑμῶν εἶναι ὀλίγον τι αὐστηρῶς ἐκπεφρασμένη, θέλω ἀποπειραθῆ νὰ καταστήσω τερπνὸν τὸ μάθημά μου διὰ τινος παραδείγματος. Διὰ τῆς λέξεως τερπνὸν μὴν ὑπολάβετε ὅτι ἡ ἱστορία μου θὰ σᾶς κάμει νὰ τραπήτε εἰς φαιδρότητα! Ἡ ἠθικὴ ἵνα ὠρεθῆ τὸς ἀκούοντας, πρέπει νὰ ἔχη τι αὐστηρὸν, διότι πολὺν χρόνον μένει ἐντετυπωμένη εἰς τὴν μνήμην μας ὅτι μᾶς ἀπέσπασε δάκρυα, ἐν ᾧ συνήθως λησμονοῦμεν ταχέως ὅτι φαιδρότητα καὶ γέλωτα μᾶς ἐπροξένησε. »

Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, νέοι φίλοι μου, ὁ μαργα-